

Po Jugoslaviji

»Jutro« rado izpričuje svoje prijateljstvo katoliški Cerkvi in njenemu duhovništvu z napadi na duhovnike. Nedavno je bil njegov uradnik, kakor smo poročali, obsojen na visoko globo, ker je »Jutro« v posebnem dopisu očitalo dvema gospodoma kaplanoma v bližini Celja, da zanemarjata svoje dušnopastirske dolžnosti. Brca, ki jo je s to obsodbo dobilo »Jutro«, ga ni spametovala, ker je pri liberalcu nasprotstvo do duhovnikov večje kakor pa občutek javne blamaže. O kakšnem smislu za resnico in pravico pa pri zakrknjenem liberalcu sploh ne more biti govora. Tako je »Jutro« v dopisu iz Ptujja 2. novembra očitalo duhovščini, da noče blagosloviti zadnje počivališče siromakov. To velja za mesto prav

tako kakor za žup: ... Tuda pri Ptujju. V svoji številki dne 14. novembra je »Jutro« moralo objaviti popravek gvardianata minoritskega samostana v Ptujju, s katerim se uradno ugotavlja, da spremlja vsakega mrliča, ki se pokoplje v minoritski župniji, naj bo bogataš ali siromak, naj za to plača ali ne, vedno vsaj po en duhovnik minorit, opravi obredne molitve ter blagoslovi mrliča in grob. »Jutro« je globoko padlo, da se ga mora s sodnijsko obsodbo ali z uradnim popravkom prisiliti, da piše o Cerkvi in duhovnikih resnico. Gospodje JNSarji, ali se tako dela za narodno slovo? Kdo pa bi šel v koncentracijo z ljudmi, ki razširjajo po svojih glasilih laži in klevete o slovenskih duhovnikih?!

F. Puncer:

Slomšekov narod smo!

Slovenci smo imeli skoro v vseh časih narodnega življenja velike voditelje, ki so z večjo roko kazali ljudstvu pravo pot. Na splošno smo se svojim zaslužnim velikanom izkazali tudi hvaležne, postavili smo jim spomenike, še bolj kakor v kamnu — v srcih, ohranili smo njihove nauke kot sveto narodno izročilo. Tako lepega spomina v svojem narodu pa še doslej med Slovenci nihče ni zapustil kakor škof Slomšek. »V večnem spominu bo pravični« — te besede svetega pisma naobrača nanj v začetku svoje knjige njegov prvi življenjepisec Kosar in nadaljuje: »Izvršil je dela, ki ovijajo njegovo ime z nesmrtno slavo.« — »Njegovo ime je v slovenskem narodu za vselej zapisano z zlatimi črkami«, piše drugi življenjepisec Medved. In na drugem mestu zatrjuje: »Slomšekova dela se bodo vselej lesketala v slovenski zgodovini; zapustila so sled, ki ostane neizbrisna v narodnem življenju.« In njegov zadnji življenjepisec prelat Kovačič, ki se je z veliko ljubeznijo posvetil proučevanju njegove osebe in dela, je zapisal: »Njegov spomin še ni umrl in ne bo umrl.«

Tako sodijo o njem oni, ki so študirali njegovo življenje, a popolnoma enako misli naše ljudstvo, ki čuti, da Slomšek ni samo največji, ki je doslej izšel iz njega, ampak da mu je tudi zavetnik in priprošnjik pri božjem prestolu. Zato visi Slomšekova slika na častnem mestu, s cvetjem okrašena že skoro po vseh naših domovih. Nanjo se z zaupanjem ozira slovenski človek, kadar se zgrne stiska na njegovo življenje, v njem tudi čedalje bolj vidi utelešeno pravico svojo in svojega naroda do dostojnega življenja. Tako se uresničujejo Ko-

sarjeve besede: »Slomšek še vedno raste in bo rasel, dokler ne zraste iz njega svetnik božji, ki ga bomo častili na oltarjih.«

V današnjih res težkih časih nam je misel na našega Slomška posebno koristna.

Ko vsemogoče sile butajo ob naš mali narod, hoteč ga potopiti v svoje nenasitno hlepenje po moči in oblasti, je globoka in živa narodna zavednost, ki nam jo je med prvimi budil škof Slomšek, skoro edina, a najuspešnejša obramba. »Bratje, ne pozabimo, da smo Slovenci!« Tako je klical vladika Slomšek Slovincem pred sto leti. Bratje, ne pozabimo, da smo Slovenci! — nam kliče tudi danes — iz svojega groba. Ali se nam ne zdi, da kakor zvest graničar na straži počiva v obmejnem Mariboru?

Zmaterializiran — v tostranost obrnjen svet nam prišepetava, da sta vera in cerkev največja prevara v zgodovini in nam oznanja drug evangelij. Uživanježeljnost razbija krščanske družine, sistematično ruši v slovenski mladini smisel za pošteno in k Bogu usmer-

Novice iz domačih krajev

Diplomiral je na beograjski pravni fakulteti g. Konrad Kolarič iz Sobetine pri Ptujju. Iskreno čestitamo!

Plast zemlje ga je zasula. V gramoznici je plast zemlje zasula 29 letnega delavca Bogomira Krajca iz Maribora. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Optika rev. št. 2. 1940. 10. 10. 1940.

jeno življenje. Alkoholizem zastruplja dušno in telesno narodovo zdravje. Oh, saj smo prav za prav že kar zreli, da nas zadene sodba, kakor je zadela toliko narodov! Ozmimo se na Slomšekovo podobo! On nas drugače uči. »Sveta vera bodi vam luč!« Nihče drugi: ne komunizem, ne fašizem, ne užitki in strasti, ne alkohol!

Vstanimo in vzmimo iz sebe dušne breme, ki se zgrinja na nas! Zavedimo se, da smo Slomšekov rod in prosimo Boga naj nam ga skoro postavi za svetilnik — on pa bo prosil za nas, da bomo iz nevihte, ki divja okrog nas, srečno izšli v novo in lepo bodočnost!

Kit v številkah. Pri svojem rojstvu tehtal kit samo 2000 kg. Kakih sedem mesecev ga hranil mati. Po tem razdobju tehtal že 24.000 kg. Dorasel tehtal navadno ca. 77.000 kg ter je dolg 23 metrov. Največji kit, ki so ga kdaj izmerili, je bil dolg 27 m in je tehtal 122.000 kg, to je ravno teža 36 slonov! Podrobni podatki o njegovih »pristiklinah« so naslednji: mesa 56.000 kg, slanina 25.000 kg, noge 22.600 kg, pljuča 1226 kg, jezik 3158 kg (izgleda, da je navsezadnje imel le ta kit največji jezik na svetu, pa še moškega spola je bil!). K temu moramo prišteti še 1563 kg črevesja, 631 kg srca (potemtakem so kitu bolj »lahkosrčna« bitja), jeter za 936 kg in neverjetno majhen trebuh za pridobivanje te ogromne

Junak divjine

Ameriški roman

19

»Bela ženska?« je začudeno vprašal.

»Da,« je prikimal Indijanec.

»Je sama?«

»Da. Jaz jo poznam!«

Starec je ostrmel od začudenja.

»Ti jo poznaš?«

»Da.«

Samotar se je zdaj nenađoma spomnil na tisto, kar mu je bil sporočil Indijanec po povratku iz Hilla. Hlastno je vprašal:

»Marija Linscott?«

Indijanec je spet prikimal.

»Pojdiva!« je zdaj dejal samotar.

Po isti, skoraj navpični steni se je začel spuščati v globino, po kateri se je bil Indijanec vzpenjal kvišku. Premikal se je tako gibčno, da bi ga opazovalec smatral za mladeniča. Naglo se je spuščal od skale do skale. Indijanec mu je molče sledil. Na skali, pod katero je prenočevala Marija, sta se ustavila. Dim pojemajočega ognja jima je udaril v nos. Samotar je legel, se sklonil čez rob in pogledal v globino. Prevzet od ganotja je

gledal mlado popotnico. Medtem so mu misli zablodile v daljno preteklost. Indijanec ga je molče opazoval.

Naposled se je starec dvignil. Ko kak orjak je stal na skali. Indijanec je bil v primeri z njim neznatno človeče.

»Ni našla prave poti!« je polglasno spregovoril samotar.

»Tako je!« je odvrnil Indijanec.

Gotovo je tudi on poznal skrivnost. Zdaj je z neko napetostjo opazoval starca, ki se je očitno boril sam s seboj. Izgovarjal je posamezne besede, katerih pa Indijanec ni razumel.

»Štirideset let!« je nazadnje vzdihnil starec v jeziku, ki je bil umljiv tudi Indijancu.

»Štirideset let,« je nadaljeval čez čas, »živim brez ljudi, samo v tvoji družbi.«

Indijanec je molče prikimal.

»Štirideset let,« je tretjič rekel samotar. »In zdaj, na pragu večnosti, v katero bom kmalu stopil, naj spremenim svoje življenje?«

Indijanec je molčal in vprašujoče gledal svojega gospodarja.

Starec se je še nekaj časa boril sam s seboj, nazadnje pa se je odločil. Začel se je spuščati v globino. Tovariš mu je sledil.

Moža sta se previdno spuščala dol. Niti en kamen se ni sprožil pod njunimi nogami. Toda četudi sta še tako

ske šole v Križevcih pri Ljutomeru. Na nasvet zdravnika so oddali otroka v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu vzeli oko in ga nadomestili s steklenim. Za tem se je v prazni očesni duplini pojavil rak, ki se je razširil do možgan in je dekletce umrlo.

Nevarnost plazju je grozila tudi železniški progi pri Poljčanah, in to na mestu, kjer je že pred leti zasul progo. Železniška uprava je na tem mestu dala posekati gozd, korenine dreves so segnile, pa se zemlja ni mogla več upirati pritisku vode, ki se je radi dežja nabrala pod površino. Plaz se je utrgal v širini 70 m in v višini 50 m ter je zgrmel proti progi, k sreči pa se je ustavil kakih 20 m nad njo. Obstoja pa nevarnost, da se bo zemlja premaknila še naprej proti progi ter da bo zasula tir. Upati pa je, da se bo železniška uprava zavedela nevarnosti in ukrenila vse potrebno, da se prepreči preteča nevarnost.

Smrt pod prevrnjenim avtomobilom. Pri Sv. Jurju ob juž. žel. se je šofer tovornega avtomobila Franc Gobec kakih 30 m od Kmetijske šole izognil nekemu kolesarju na strmo obcestno travnato rušo. Kakih 25 m je vozil še ob robu, a radi spolzke vlažne trave in težkega tovora le ni mogel izpeljati na cesto, desni kolesi sta se vgreznila v blatni jarek in avto se je prevrnil. Sodl, polni vina, ki so bili na avtomobilu, so pri tem pokopali pod seboj železničarja Matijo Zupančiča in cinkarniškega delavca Julija Vrhovškega, ki sta sedela na sodih. Zupančič je radi poškodb umrl, Vrhovšku je pa zdrobilo levo nogo v členku. Ostali potniki v kabini so odnesli manjše poškodbe radi razbite šipe, dočim se šoferju ni zgodilo ničesar.

Plaz zasul železniško progo. Med postajama Hrastnik in Trbovlje se je 12. novembra proti večeru podrl okrog 7 m visok oporni zid ob železniški progi. Deževje zadnjih dni je svet za opornim zidom tako razmočilo, da zid, ki se je popravljaval, pritiska ni vzdržal. Ruševine zidu in plaz, ki se je ob enem sprožil s pobočja, sta zasula oba železniška tira v dolžini okrog 30 metrov, pri čemer se je posebno daleč zasul notranji, pobočju bližji tir. Čuvaji in nadzorni organi so plaz takoj opazili in obvestili obe postaji, tako da se ni zgodila večja nesreča. Radi plazju so na nastale velike motnje v prometu in so ves naslednji dan potniki morali prestopati preko plazju v drugi vlak. Tovorni promet se je pa sploh ustavil. Po enem dnevu motnje so pa progo očistili, tako da se promet lahko vrši vsaj po eni progi. Povzročena škoda je obšutna.

Stekel pes je strahoval ljudi in živali v Pišecah, Bizeljskem in še nekaterih drugih občinah brežiškega okraja. Obgrizel in olužil je po uradni ugotovitvi 22 psov, 5 svinj, gos in

Friderik in Marija Čorče, zlatoporočena na Plesnici pri Mariboru

dve osebi, ki sta bili poslani v zagrebški Pasteurjev zavod. Verjetno pa je, da je pes okužil še večje število ljudi in živali, le oblastva niso prejela prijavi. Nevarno pasjo mrcino, ki se je pritepla preko Sotle s Hrvatske, so k sreči ustrelili. — Tudi v Mariboru se je pojavil stekel pes, ki je ogrožal ljudi. Ustrelil ga je stražnik. V prizadetih krajih je razglašen strogi pasji kontumac.

Namesto zajca ustrelil živinozdravnika v glavo. V nedeljo so priredili pogon na zajce v okolici Kranja. Dva lovca sta si stala nasproti v razdalji 80 m. Pred živinozdravnikom Vinikom Bedenom se postavi zajec, ki ga pa ta radi bližine sosedu ni hotel ustreliti. Ni pa bil istih misli sosed na nasprotni strani, ki je takoj streljal na zajca, čim ga je videl, pa čeprav ga je mislil nasproti stoječi živinozdravnik z dvigom roke opozoriti, da naj ne strelja. Nesreča je hotela, da je strel mesto zajca zadel živinozdravnika v glavo in ena šibra se je zapčila v oko. Živinozdravnika so odpeljali v Zagreb, kjer so ga operirali. Ostal bo pri življenju, toda izgubil bo najbrž oko.

Zajci povzročajo škodo na sadnem drevju. Zajčji škodljivci se je sedaj spravljal po Murskem polju nad sadno drevje in ga je že mnogo popolnoma uničil. Sadjarji so obupani radi pozebe dreves v lanskim zimam in sedaj pa še zajčja nadloga! Škoda je tem večja, ker letos sploh ni dobili iz drevesnic sadnih drevesc.

Slinavke in parkljevke v Cerini ni več. Kakor je bilo že poročano, je v Cerini, občina Čatež, izbruhnila slinavka in parkljevka in je bila radi tega uradna prepoved vseh sejmov v šestih občinah. Ker do danes ni bil ugotovljen nov primer enake bolezni, je uradni živinozdravnik ukinil zaporo v ogroženem področju z izjemo v okolici kraja Cerine. Živinorejci, ki so bili z zaporo močno prizadeti, bodo to sprejeli prav z veseljem.

Družinska pratika s podobo sv. Družine je že izšla za leto 1941. in jo morete dobiti v vseh knjigarnah in boljših trgovinah. Ima zelo bogato poučno in zabavno vsebino, poleg tega jo pa krasi 16 strani slik v bakrotisku, ki so same vredne malega izdatka 6 din. Segajte po nji in jo priporočajte tudi svojim znancem in sosedom! 1636

Požari

14. novembra dopoldne je izbruhnil velik požar v vasi Sestrže, župnija Majšperg. Ogenj se je pojavil pri posestniku Ivanu Sagadinu v gospodarskem poslopju in so ga zanetili najbrž otroci. Od Sagadina se je razširil ogenj na poslopja sosedov Robarja, Križanca in Pernata, p. d. Grila. Najbolj je prizadet Pernat, ki ni rešil dobesedno nič, pa tudi zavarovan je bil zelo nizko. Rešila se je le živina, nekateri so oteli še nekaj obleke. Gospodarska poslopja s krmo so pogorela prav vsem, stanovanjsko hišo je pa rešil pred ognjem le Sagadin. Škode je okrog 300.000 din in ni niti za polovico krita z zavarovalnino.

Dne 9. novembra ponoči je v Andrejcih v Prekmurju začelo nenadoma goreti pri posestniku Miholet Ludoviku. Vnelo se je na podstrešju spravljeno seno in slama. Ker je bila hiša krita s slamo, je bila v hipu vsa v ognju. Škoda, ki ni krita z zavarovalnino, znaša okrog 5000 din. — Dva dni poprej pa je v zgodnjih jutranjih urah v Domanjševcih ogenj do tal vpepelil hišo in gospodarsko poslopje posestnice Lepoša Rozalije. Škode je za nad 13.000 din in prav tako ni krita z zavarovalnino.

Drzen vlom. Pri posestnici Čučkovi v Obradu pri Sv. Barbari v Slov. goricah sta dva maskirana moža vlomila skozi streho. Staro ženico sta prisilila, da jima je izročila hranilno knjižico in ker je klicala na pomoč, sta jo zvezala in do nezavesti pretepla. Pobasala sta vse, kar jima je prišlo pod roko, naložila plen na ukradeno kolo in neznanu kam izginila.

Žrtev poklica — žrtev zavratnega napada. Dne 9. novembra so šolski otroci iz Kapelje pri Radencih šli pogozdovati. Posadili so več kot tisoč lepih smrečic v najlepšem redu na posestvu g. Milnariča v Očeslavskem vrhu in se v redu vrnili domov. Iz hvaležnosti, da je vse tako lepo uspelo po večurnem delu, je gospodar pogostil otroke in učiteljstvo. Ob povratku učiteljstva je na poti eden izmed učiteljev zaostal. To priliko pa je zlorabil neki zlikovec in napadel g. učitelja iz zaseada. Pri belem dnevu mu je pogнал oster nož v hrbtenico tako močno, da se je učitelj takoj zgrudil in ni bil več v stanju, da bi poklical svoje stanovske tovariše na pomoč. Neki delavec se ga je na prošnjo usmili in ostal pri njem, od kod so ga končno prepeljali v hišo gospodarja, pri katerem so pogozdovali. Ko se je bolnik onesvestil radi izgube krvi, so pozno ponoči poklicali zdravnika, ki mu je izpral rano in ga poslal v bolnišnico v Mursko Soboto, od tam pa v ljubljansko bolnišnico. — Zgražamo se nad takimi, pri nas

tih stopala, ju je Marija zaslila. Njeno spanje je bilo tako rahlo, da jo je že neznan šum vzdrnil.

Vrgla je odejo s sebe in prisluskovala. Srce ji je močno utripalo. Ko je ugotovila, da se ji bližajo koraki, je vstala. S hrbtom se je naslonila na drevo, z desnico sgrabila samokres in čakala. Ko je zagledala dve senci, ki sta se ji bližali, je zaklicala z drhtečim glasom:

»Stojta, drugače bom streljala!«

Moža sta se ustavila. Njun pojav je bil za Marijo grozno doživetje. Sama je bila v divjini, daleč od ljudi, in sredi noči se nenadoma pojavita dva moža.

Eden je bil silno visok. Mariji se je zdelo, da je otrok v primeri z njim. Zdelo se ji je, da vidi pred seboj pravljičnega velikana, nasproti kateremu je človeško orožje brez vpliva.

Sredi napete tišine, ki je postajala za Marijo vse bolj nezno, je velikan spregovoril:

»Marija Linscott,« je prijazno zvenel njegov glas, »odložite samokres! Midva nisva sovražnika.«

Marija je strmela od začudenja. Kdo je ta tujec, ki jo pozna? Zdelo se ji je, da jo oči in ušesa varajo. Medtem je vse bolj drhtela. Moči so ji pešale in desnica s samokresom ji je omahnila. Streljati ne bi mogla, četudi bi hotela.

Senci sta se medtem spet ganili in se počasi bližali. Marija je hotela prižgati električno žepno svetilko, da bi

posvetila v moža, a ni imela moči, da bi se sklonila in svetilko poiskala.

Moža sta že stala pred njo. Velikan se je oglašil:

»Jaz sem Lavrencij Mylke. Ta pa je moj tovariš. Rdečkožec, a cel človek. Malo je belih ljudi, ki bi imeli tako belo, plemenito dušo ko on.«

Globoko je vzdihnil. Toliko besed že dolgo ni izgovoril naenkrat. Zdelo se mu je, da mu sile pešajo in ga prevzema omotica. Sedel je k ognju.

Indijanec je hitro nabral nekaj suhljadi in na novo zanetil ogenj.

Starec je molče sedel. Nekam izgubljeno je strmel v plamen, ki je medtem vzplapolal.

Marija je bila tako zmedena, da ni mogla govoriti. Strah, ki ga je spočetka čutila, se je razpršil, prevzelo jo je veselje nad nenadnim srečanjem z gorskim samotarjem, katerega je iskala. S svetim spoštovanjem je gledala orjaškega starca, njegovo dolgo, belo brado in z brazdami posut obraz.

Marija ni poznala navad ljudi, ki so živeli v divjini. Ni znala čitati iz potez samotarjev. Toda čuti so ji pravili, da se skriva v brazdah tega obraza dolga zgodba, cel roman. V njih so skrita poglavja o umorih, o prelišanju krvi in o ranah... O takih ranah, ki se nikdar ne zacelijo, ker zanje ni zdravil... O dušnih ranah...

A vkljub vsemu je zdaj počival na tem obrazu mir skalnatih planin. Ta obraz je bil posebljena samota.

obsežnosti, ki je tehtal samo 416 kg!

Najmrzlejšo mesto na svetu. Do sedaj so mislili, da je najbolj mrzlo mesto na svetu Verhojansk v Sibiriji, kjer so izmerili najnižjo temperaturo 70 stopinj pod ničlo. Sedaj poroča ruski profesor Obučev, da je po načrtnem raziskovanju našel še bolj mrzlo mesto, in sicer Ojmekon, ki je tudi v Sibiriji. Od leta 1933. imajo tam vremensko postajo. Ugotovili so, da je temperatura v tem kraju za štiri do sedem stopinj nižja od temperature v Verhojanskju. V Omejkonu je nekoč živo srebro padlo celo pod 78 stopinj. Tako je to mesto najbolj mrzlo mesto na svetu in zdi se, da so se tamkajšnji prebivalci, ki jih je komaj tisoč, že navadili tako hudega mraza, saj